

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10, тел. (044) 486-24-42, факс (044) 236-10-49, ministry@mon.gov.ua

від 23.05.12 № 1/9 - 399 _____

на № _____ від _____

Міністерство освіти і науки, молоді та
спорту Автономної Республіки Крим,
управління освіти і науки
обласних, Київської та Севастопольської
міських державних адміністрацій
Інститути післядипломної педагогічної
освіти
Загальноосвітні навчальні заклади

Про навчальні плани
загальноосвітніх навчальних закладів
та структуру 2012/2013 навчального року

У зв'язку із прийняттям наказу Міністерства від 23.05.2012 р. № 616
відкликаємо лист від 07.05.12 № 1/9-341 «Про навчальні плани загальноосвітніх
навчальних закладів на 2012/2013 навчальний рік».

Надсилаємо для використання в роботі рекомендації щодо навчальних
планів та структури 2012/2013 навчального року (додаються).

Заступник Міністра

Б. М. Жебровський

Додаток
до листа Міністерства освіти і
науки, молоді та спорту України
від 23.05.2012 № 1/9-399

Навчальні плани на 2012/2013 навчальний рік

Робочі навчальні плани на 2012/2013 навчальний рік складаються:

для 1-х класів - за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорт України від 10.06.2011 № 572;

для 2-4 класів – за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 29.11.2005 № 682;

для 5-9-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженими наказом МОН України від 23.02.2004 № 132, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 № 66;

для 10-11-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеню, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834;

для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: 1 клас – за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорт України від 10.06.2011 № 572 (додатки 4-5); 2-4 класи – за Типовим навчальним планом спеціалізованих шкіл цього типу, затвердженими наказом МОН України від 13.03.2006 [№182](#) чи Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 29.11.2005 [№ 682](#) (додаток 4); 5-9 класи – за Типовим навчальним планом спеціалізованих шкіл цього типу, затвердженими наказом МОН України від 13.03.2006 [№182](#); 10-11 класи – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 [№834](#) (додаток 19);

для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного циклу: 1 клас - за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорт України від 10.06.2011 № 572 (додатки 6-7); 2-9 класи – за Типовими навчальними планами спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов та предметів художньо-естетичного циклу, затвердженими наказом МОН України від 13.05.2005 [№ 291](#), з урахуванням змін в розподілі навчального часу та загальної кількості годин, визначених Типовими навчальними планами початкової школи (наказ МОН України від 29.11.2005 [№ 682](#)); 10-11 класи – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 [№834](#) (додатки 21 та 22);

для 8-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням окремих предметів – за Типовими навчальними планами, затвердженими наказом МОНмолодьспорт України від 23.05.2012 р. № 616;

для білінгвальних класів: 5-9 класи спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов – за Типовими навчальними планами, затвердженими наказом МОН від 07.07.2009 № 626; 10-11 класи – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834 (додаток 20);

для загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку: I ступінь (підготовчий, 1-4 класи) – за Типовими навчальними планами спеціальних навчальних закладів цього типу, затвердженими наказом МОН України від 03.11.2004 р. № 849 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 11.09.2009 р. № 852); II ступінь (5-10) класи – за Типовими навчальними планами спеціальних навчальних закладів цього типу, затвердженими наказом МОН України від 26.08.2008 р. № 778 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 11.09.2009 № 852); 11-12 класи – за Типовими навчальними планами спеціальних навчальних закладів цього типу, затвердженими наказом МОН України від 02.11.2004 р. № 842, з урахуванням змін, затверджених наказом МОН України від 22.08.2005 р. № 489”.

для вечірніх (змінних) загальноосвітніх шкіл – 5-9 класи – за Типовими навчальними планами, затвердженими наказом МОН України від 23.02.2004 № 132, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 р. [№ 66](#) (додатки 20, 21); 10-11 (12) класи – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 р. № 834 (додатки 24, 25).

5-9 класи загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин з вивченням двох іноземних мов можуть користуватися варіантами навчальних планів, доведеними до місцевих органів управління освітою та навчальних закладів листом МОН України від 14.06.2005 № 1/9-321. За цим варіантом можуть також складатись робочі навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів, які передбачають вивчення двох мов національних меншин (замість другої іноземної мови планується мова національної меншини); для 10-11-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834 (додаток 15).

Структура 2012/2013 навчального року.

Відповідно до статті 16 Закону України “Про загальну середню освіту” 2012/2013 навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - День знань - і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою: I семестр - з 1 вересня по 28 грудня, II семестр - з 14 січня по 24 (25 для шкіл, які працюють за шестиденним робочим тижнем) травня.

Закінчується навчальний рік проведенням навчальних екскурсій у 1-4 класах (27-30 травня), навчальних екскурсій та практики у 5-8 і 10 класах (27 травня – 7 червня) і державної підсумкової атестації випускників початкової (13-21 травня), основної (28 травня – 11 червня) і старшої (27-31 травня) школи.

Вручення документів про освіту рекомендуємо провести для випускників 9-х класів 11-12 червня, 11-х класів – 1-2 червня.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули: орієнтовно, осінні з 29 жовтня по 4 листопада, зимові з 29 грудня по 13 січня, весняні з 25 по 31 березня.

З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов за погодженням з відповідними місцевими органами управління освітою можуть змінюватись структура навчального року та графік учнівських канікул; навчальну практику та навчальні екскурсії за рішенням закладу можна провести в інші терміни, або впродовж навчального року.

Розроблення робочих навчальних планів.

Робочі навчальні плани розробляються загальноосвітніми навчальними закладами щорічно на основі Типових навчальних планів і затверджуються відповідним органом управління освітою. Робочі навчальні плани містять пояснювальну записку та таблиці розподілу навчального часу між навчальними предметами. На титульній сторінці також зазначається навчальний рік для якого розроблено плани.

У пояснювальні записці слід вказати:

- тип навчального закладу, кількість класів та учнів, що навчаються;
- Типові навчальні плани, за якими розробляються робочі навчальні плани, для початкової, основної та старшої школи із зазначенням наказу Міністерства, яким вони затверджені, включаючи номери додатків;
- за потреби (для спеціалізованих шкіл, гімназій, ліцеїв, колегіумів, шкіл (класів) з поглибленим вивченням окремих предметів) - обґрунтування перерозподілу навчального часу між предметами, передбаченого Типовими навчальними планами;
- інформацію про реалізацію варіативної складової навчальних планів;

- особливості організації навчального процесу.

Таблиці розподілу навчального часу розробляються для початкової, основної та старшої школи на окремих аркушах.

Для закладів, які працюють в режимі «повного дня», окремо додаються таблиці розподілу навчального часу, передбаченого на додаткове опрацювання навчальних дисциплін у другій половині дня. Звертаємо увагу на те, що кількість часу для додаткового опрацювання визначена для кожного класу ДСанПіН 5.5.2.008-01 і не повинна перевищувати: для 1 класу – 0 год.; 2 класу -45 хв.; 3 класу - 1 години 10 хв.; 4 класу - 1 год. 30 хв.; для 5-6 класів - 2,5 години; для 7-9 класів - 3 години; для 10-11 класів - 4 години на день.

За потребою, спеціалізовані навчальні заклади (класи) з поглибленим вивченням окремих предметів, гімназії, ліцеї, колегіуми, можуть перерозподіляти у 5-11 класах кількість годин між навчальними предметами у межах 15 відсотків. **При цьому, вилучення з навчального процесу предметів інваріантної складової не допускається.** Години на вивчення предметів інваріантної складової можуть перерозподілятися, у сторону зменшення, не більше ніж у два рази у порівнянні з показниками Типових навчальних планів.

При розробленні робочих навчальних планів розподіл навчального часу між навчальними предметами здійснюється для кожного класу окремо. Для цього слід визначитись з Типовим планом на основі якого здійснюється зазначений розподіл.

Для початкової та основної школи це може бути Типовий навчальний план для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання, Типовий навчальний план для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання з вивченням російської чи іншої мови національних меншин, Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською чи іншими мовами національних меншин тощо.

Для старшої школи це: Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (універсальний профіль), Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання з вивченням двох іноземних мов, Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання: природничо-математичний напрям (фізико-математичний, математичний та фізичний профілі), Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання: суспільно-гуманітарний напрям (історичний, правовий, філософський та економічний профілі) та інші діючі Типові навчальні плани.

Інваріантна складова Типового навчального плану має реалізовуватись у робочому навчальному плані у повному обсязі.

Години варіативної складової Типових навчальних планів передбачаються на:

1) збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової;

2) упровадження курсів за вибором;

3) факультативи, індивідуальні та групові заняття.

При розподілі варіативної складової навчального плану слід враховувати, що гранично допустиме навантаження вираховується на **одного учня**, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Якщо години варіативної складової відводяться на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, то в колонці «Інваріантна складова» напроти відповідного предмета ставиться напис $X+Y$, де X – це кількість годин, що передбачена типовими планами на вивчення предмета, а Y – це кількість годин варіативної складової, додатково відведених на вивчення цього предмета. Зазначені години заносяться до класного журналу на сторінку відповідного предмета інваріантної складової. Слід зазначити, що розробляючи календарне планування в такому випадку **вчитель самостійно** вирішує питання щодо збільшення кількості годин на вивчення тих чи інших тем в порівнянні з передбаченими навчальною програмою.

У випадку, коли години варіативної складової відводяться на курси за вибором, у колонці «Варіативна складова» зазначаються ці курси та вказується кількість годин на їх вивчення. Курси можуть бути 9 - 70-ти годинні. За рішенням навчального закладу облік занять з курсів за вибором може здійснюватися на сторінках класного журналу або у окремому журналі. Рішення щодо оцінювання навчальних досягнень учнів також приймається навчальним закладом.

Факультативи, групові та індивідуальні заняття проводяться для окремих учнів, чи груп учнів. При цьому, слід зазначити з яких навчальних предметів інваріантної складової вони проводяться. В окремому журналі зазначається склад групи, яка відвідує факультативні заняття з предметів та ведеться облік відвідування. Оцінювання навчальних досягнень учнів може здійснюватися за рішенням педагогічної ради.

У спеціалізованих школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах дозволяється за рахунок загального навчального навантаження збільшувати гранично допустиме навантаження учнів до меж, що не перевищують санітарно-гігієнічних норм.

Класи	5-денний навчальний тиждень	6-денний навчальний тиждень
1	20	22,5
2	22	23
3	23	24
4	23	24
5	28	30
6	31	32
7	32	34
8	33	35
9	33	36
10 - 12	33	36

У гімназіях, ліцеях, колегіумах години відведені на технологічну освіту в 8-11 класах можуть використовуватися для вивчення інформаційних технологій (веб-дизайн, комп'ютерне моделювання, комп'ютерна графіка тощо).

Загальноосвітні навчальні заклади можуть розробляти індивідуальні та експериментальні варіанти робочих навчальних планів.

Експериментальні чи індивідуальні варіанти робочих навчальних планів розробляються у випадку коли:

- планується вивчення інтегрованих предметів інваріантної складової, не передбачених Типовими планами;
- вивчення окремих предметів здійснюється за експериментальними (авторськими) програмами;
- навчальний заклад бере участь у Всеукраїнських (регіональних) експериментах внаслідок яких вносяться зміни до інваріантної складової Типових навчальних планів;
- заклад працює у режимі «повного дня».

Індивідуальні та експериментальні робочі навчальні плани, в обов'язковому порядку, щороку затверджуються Міністерством освіти і науки Автономної Республіки Крим, управліннями освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та погоджуються Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України до 25 серпня.

До індивідуальних навчальних планів додаються копії документів, які спонукали їх розроблення (накази про експериментальну роботу, копії

документів, що підтверджують надання відповідних грифів Міністерства авторським та експериментальним програмам тощо).

Індивідуальні робочі плани розробляються та затверджуються в установленому порядку тільки для класів, в навчальних планах яких передбачено зазначені вище зміни.

Звертаємо увагу на те, що всі навчальні програми, що використовуються в навчально-виховному процесі, повинні мати відповідний гриф Міністерства.

Зразок таблиці розподілу навчального часу для основної школи.

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах									
	5-А	5-Б	6-А	6-Б	7-А	7-Б	8-А	8-Б	9-А	9-Б
Інваріантна складова	Укр. мова навч	Вивч 2 іноз. мов	Укр. мова навч	Вивч 2 іноз. мов	Укр. мова навч	Вивч 2 іноз. мов	Укр. мова навч	Вивч 2 іноз. мов	Укр. мова навч	Вивч 2 іноз. мов
Українська мова	3,5	3,5	3	3	3	3	2	2+1	2	2+1
Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Іноземна мова	3,5	3,5	3	3	3	3	2	2	2	2
Друга іноземна мова	-	2	-	2	-	2	-	2	-	2
Світова література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Історія України	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
Всесвітня історія	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Правознавство	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Етика	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Художня культура	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Математика	4	4	4	4	-	-	-	-	-	-
Алгебра	-	-	-	-	2,5	2,5	2	2	2	2
Геометрія	-	-	-	-	1,5	1,5	2	2	2	2
Природознавство	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Біологія	-	-	-	-	2	2	2	2	3	3
Географія	-	-	2	2	2	2	1,5	1,5	1,5	1,5
Фізика	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2
Хімія	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2
Трудове навчання	1	1	1	1+1	2	2	2	2	1	1
Інформатика	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5
Фізична культура	2,5	2	2,5	2	2,5	2	3	3	3	3
Разом (без фіз. культури)	22	24	24	26+1	27	29	25,5	27,5+1	27,5	29,5+1
Варіативна складова	2,5	1	2,5	1	1,5	0,5	5,5	3,5	3,5	1,5
Курси за вибором:	1	1	1	-	-	-	1,5	1,5	2	-
Основи споживчих знань	1		1				0,5		0,5	
Іноземна література		1						0,5	0,5	1
Історичні постаті							0,5	1	0,5	
Винаходи сучасності							0,5		0,5	

Факультативи, індивідуальні заняття:	2	-	3	-	-	-	4	1	1,5	0,5
Природознавство	1		0,5							
Світова література	1		0,5				1	0,5	0,5	0,5
Всесвітня історія			0,5				1	0,5	0,5	
Фізика							1		0,5	
Іноземна мова							1			
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	23	27	25	29	27	31	27	33	28	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	27	27	29	29	31	31	34	34	34	34

Директор
департаменту загальної середньої
та дошкільної освіти

О. В. Єресько